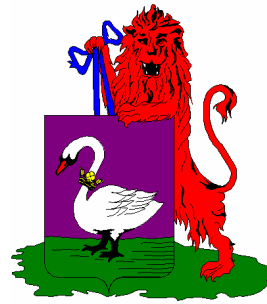

REKENKAMERCOMMISSIE

SCHAGEN

ZIJPE

EVALUATIE

2006 – 2010

3 maart 2010

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Ontwikkeling	7
	Samenstelling van rekenkamercommissies	7
	Samenwerking	7
	Doorwerking.....	7
3.	Rekenkamercommissie Schagen-Zijpe	9
	Samenstelling	9
	Startdocumenten	9
	Rapporten	9
4.	Evaluatie rekenkamercommissie Schagen Zijpe	11
5.	Verzoek van de gemeenteraden.....	19
6.	Samenvatting.....	23
	Bijlage 1	25

1. Inleiding

Bij raadsbesluiten van 27 september 2005 zijn door de raden van de gemeenten Schagen en Zijpe de “Samenwerkingsovereenkomst Rekenkamercommissie Schagen-Zijpe” en de “Verordening rekenkamercommissie gemeente Schagen/Zijpe 2005 “ vastgesteld.

Op grond hiervan zijn op 15 maart 2006 door beide gemeenteraden voor een periode van vier jaar de voorzitter en de vier leden van de rekenkamercommissie Schagen-Zijpe (hierna te noemen RKC) aangesteld.

De RKC wil aan het einde van haar aanstellingsperiode haar functioneren evalueren. Die evaluatie is verwerkt in deze rapportage.

Bij brief ¹ van 2 februari 2010, nummer 2010/037, hebben de voorzitters en griffiers van beide gemeenteraden aan de RKC verzocht om hen bij deze evaluatie ook een oordeel te doen toekomen over het individueel functioneren, de deskundigheid en vaardigheden van de leden. Dit oordeel is op 19 februari door de voorzitter van de RKC vertrouwelijk overhandigd aan de raadsgriffier van de gemeente Schagen.

Daarnaast is gevraagd om de evaluatie te voorzien van de mening / het advies van de RKC over de aanvulling van de verordening voor wat betreft de samenstelling, de omvang van een rekenkamercommissie en regels voor de beoordeling van het functioneren van alle leden.

De invulling van dit verzoek is in hoofdstuk 5 van deze evaluatie opgenomen.

Naast deze evaluatie en de invulling van het gevraagde advies gaat hoofdstuk 2 in op de landelijke ontwikkelingen die bij rekenkamercommissies zichtbaar zijn.

Hoofdstuk drie vermeldt naast de ontwikkeling van de samenstelling van de RKC de door haar vastgestelde startdocumenten en de uitgevoerde onderzoeken.

In hoofdstuk vier staat de evaluatie op basis van de mening van de vijf leden van de RKC.

Tot slot zijn in hoofdstuk vijf enkele conclusies en aanbevelingen voor de nabije toekomst geformuleerd.

¹ Zie bijlage 1

2. Ontwikkeling

Veel rekenkamercommissies zijn in 2006 benoemd voor een periode van vier jaar. Dat betekent dat er in 2010 veel nieuwe commissie moeten worden aangesteld. Het is daarom interessant om op hoofdlijnen in te gaan op de ontwikkeling van de rekenkamercommissie in ons land. Daarvoor is gebruik gemaakt van informatie uit de zogenaamde RekenkamerMonitor 2008². In die monitor wordt gesproken over rekenkamers. Daarmee worden zowel rekenkamercommissies als rekenkamers bedoeld.

Samenstelling van rekenkamercommissies

Ongeveer veertig procent van alle gemeentelijke rekenkamers is gemengd. Dat betekent dat er zowel interne leden (raadsleden) als externe leden zijn benoemd. Uit de RekenkamerMonitor 2008 blijkt dat de verdeling van verschillende rekenkamermodellen ten opzichte van de vorige monitor nagenoeg hetzelfde is gebleven. De meeste rekenkamers hebben een gemengd model of een extern model. De rekenkamercommissie Schagen-Zijpe bestaat uit vijf externe leden.

Samenwerking

Uit de monitor blijkt dat er behoefte is aan samenwerking tussen verschillende rekenkamers. Rekenkamers blijven aangeven behoefte te hebben aan informatie-uitwisseling met andere rekenkamers. Ook blijkt dat er vaak rapporten van andere rekenkamers worden gebruikt en dat gezamenlijke rekenkamers en benchmarking populair zijn. Het wordt als een uitdaging beschouwd om te blijven zoeken naar nieuwe ideeën en vormen die samenwerking kan bieden.

Doorwerking

Zeven op de tien rekenkamers is tevreden tot zeer tevreden over haar rol in het duale stelsel. Twee van de tien rekenkamers staat neutraal tegenover haar eigen rol; ongeveer één op de tien rekenkamers is hierover ontevreden tot zeer ontevreden. Kritische rekenkamers wijzen op het gevaar dat rapporten niet aansluiten op de praktijk en vooral bijdragen aan bureaucratie ('papieren tijgers, registreren van molshopen'). Daarnaast geven ze aan dat de raad en het college vaak niet weten hoe met rekenkamerrapporten om te gaan ('college reageert als door een wesp gestoken, politieke aandacht is minimaal, de raad ziet de rekenkamer onvoldoende als haar instrument').

² De RekenkamerMonitor 2008 is de vijfde monitor die de Lokale Rekenkamer heeft uitgezet. In totaal hebben 109 rekenkamers en 360 raadsleden die monitor ingevuld.

3. Rekenkamercommissie Schagen-Zijpe

Samenstelling

De gemeenteraden hebben op 15 maart 2006 de heer G.J. Braas benoemd tot voorzitter van de RKC. Mevrouw M.A.M. van Kemenade en de heren B.H.M. Broxterman, J.A.J. Dekkers en G.C. van Weelden zijn benoemd tot lid.

In de eerste vergadering van de RKC heeft de commissie de heer Dekkers benoemd tot secretaris en mevrouw van Kemenade tot plaatsvervangend voorzitter.

Bij de evaluatie van haar eerste functioneringsjaar heeft de RKC in april 2007 o.a. besloten om de heer van Weelden te benoemen tot secretaris en de heer Dekkers tot plv. voorzitter.

In december 2006 heeft de heer Broxterman ontslag genomen uit de commissie omdat er uit zijn hoofdfunctie een werkrelatie is ontstaan met de gemeente Schagen.

In zijn vacature is door de gemeenteraden op 29 mei 2007 voorzien door de benoeming tot en met 31 december 2009 van de heer E. Thomas. Dit lid van de RKC heeft besloten dat hij na afloop van zijn benoemingstermijn niet voor herbenoeming in aanmerking wil komen.

Per 1 maart 2010 bestaat de rekenkamercommissie uit de volgende personen:

- De heer G.J. Braas, voorzitter;
- Mevrouw M.A. M. van Kemenade; lid;
- De heer J.A.J. Dekkers, plv. voorzitter;
- De heer G.C. van Weelden, secretaris.

Startdocumenten

Op 1 augustus 2006 heeft de RKC zowel haar "Gedragcode" als haar "Reglement van orde voor de werkwijze, vergaderingen en andere werkzaamheden van de Rekenkamercommissie Schagen en Zijpe" vastgesteld. Beide documenten zijn vervolgens ter kennisgeving aan de gemeenteraden aangeboden.

In 2006 heeft de RKC ook haar website laten ontwikkelen door een student van hogeschool InHolland. Die website is in het najaar 2006 gelijktijdig met de nieuwe websites van de gemeenten Schagen en Zijpe actief geworden.

Rapporten

De RKC heeft vanaf 2006 de rapporten uitgebracht naar aanleiding van :

- Onderzoek naar de programmabegroting van de gemeente Schagen;
- Onderzoek naar de programmabegroting van de gemeente Zijpe;
- Onderzoek naar de uitvoering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Zijpe;
- Onderzoek naar de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand door de gemeente Schagen;
- Onderzoek naar de vijf omvangrijkste aanbestedingen in de gemeente Schagen.

In maart 2010 verschijnen nog twee rapporten naar aanleiding van het onderzoek naar verbonden partijen waarin de gemeenten Schagen en Zijpe participeren.

4. Evaluatie rekenkamercommissie Schagen Zijpe

In dit hoofdstuk staat het totaal resultaat van de input voor deze evaluatie eind november 2009 door de vijf leden van de RKC. Deze inbreng is gebaseerd op acht hoofdonderwerpen met per item een aantal deelvragen.

Model

Wat vindt u de samenstelling van de commissie (model)? Zijn de benodigde competenties aanwezig?

In relatie met de doelstellingen van de rekenkamercommissie Schagen-Zijpe zijn de competenties voldoende aanwezig, maar niet altijd in voldoende mate beschikbaar. Tijd vinden voor voldoende uitdieping naast alle maatschappelijke betrokkenheid die alle leden hebben is in de praktijk soms lastig. Toch zouden we niet kunnen functioneren zonder leden die niet met beide benen in de maatschappij staan. Op deze manier is het eerder een voordeel dan een nadeel.

In de periode 2007 tot en met 2009 is de juridische kennis en ervaring in de RKC ten opzichte van het startjaar 2006 verbeterd: dit is ontstaan door de invulling van een tussentijdse vacature.

Hoe is de balans tussen onafhankelijkheid en betrokkenheid?

De balans tussen de onafhankelijkheid en betrokkenheid is in de huidige RKC meer dan voldoende aanwezig. De samenstelling van de commissie met uitsluitende externe leden levert ook een bijdrage aan die onafhankelijkheid.

Werkwijze en budget

Is er een specifieke taak- en rolverdeling in de rekenkamercommissie?

Er is in de praktijk sprake van specifieke taakverdelingen in die zin dat de voorzitter en de secretaris vaste taken hebben. Daarnaast is er sprake geweest van wisselende taaktoedelingen bij de tot nu toe uitgevoerde onderzoeken. De redactie van alle (concept) onderzoeksrapporten is door hetzelfde commissielid verzorgd.

De voorzitter verzorgt naast de technische leiding van de vergadering en de primaire vertegenwoordiging van de RKC ook de managementtaken, zoals praktische zaken, agenda en budgetbeheer.

Daarnaast let hij vooral op de methode van onderzoek en voortgang onderzoek. Omdat de onderzoeken in eigen beheer worden uitgevoerd functioneert de voorzitter als formele opdrachtgever. Hiermee is er min of meer sprake van de noodzakelijk gevonden functiescheiding.

De functie van secretaris wordt binnen de commissie ingevuld. De secretaris zorgt voor de concept agenda van de vergaderingen die na accordering door de voorzitter via mail aan de andere leden wordt verstuurd. De invulling van de secretarisfunctie wordt als goed, redelijk

snel en met een overzichtelijke invulling van zijn taak ervaren. Veel informatie uitwisseling gebeurt via e-mail.

Hoe verloopt de onderlinge communicatie?

Naast het overleg in de maandelijkse vergaderingen van de commissie is er contact via mail. Zo nodig is er soms tussentijds telefonisch contact.

De onderlinge communicatie is ontspannen en direct, maar laat op onderdelen te wensen over.

Wat is de werkwijze van de rekenkamercommissie in de uitvoering van onderzoek?

Ter voorbereiding van de vaststelling in de reguliere vergaderingen van de RKC, is door zowel de voorzitter als de secretaris gezorgd voor het opstellen van de desbetreffende concepten van die onderzoeksopzetten. Bij die vaststellingen zijn ook de onderzoekstaken verdeeld en de trekkers bepaald. Bij de vaststelling heeft de voorzitter relevante noodzakelijk invloed.

De werkwijze is zakelijk en overzichtelijk. Er wordt gewerkt conform onderling gemaakte afspraken. In de praktijk is het nakomen van die afspraken niet altijd even goed gegaan. De voor onderzoeken noodzakelijke interviews worden altijd door twee commissieleden gehouden.

De bijdragen van de desbetreffende commissieleden aan de onderzoeken worden, zodra die in concept gereed zijn, aan de andere leden gemaïld en vervolgens in de eerstvolgende commissievergadering besproken. Zo nodig is er tussentijds mailcontact.

De onderzoeken zijn vaak door minimaal twee commissieleden uitgevoerd.

De redactie van de concept en definitieve rapporten is in de evaluatieperiode door hetzelfde commissielid verzorgd.

De onderzoeksrapporten worden pas gepubliceerd, nadat ze zijn aangeboden aan de gemeenteraad. Die publicatie gebeurt overigens op de website van de RKC en als onderdeel van de agenda van de raadsvergaderingen op de websites van de gemeenten.

Hoe worden de conclusies en aanbevelingen opgesteld?

Op grond van de aangedragen input zorgt de redacteur van het concept rapport voor een overzicht van de mogelijke conclusies en aanbevelingen. Die worden vervolgens opgesteld en vastgesteld in nauwe samenwerking met alle commissieleden.

Deze items zijn ook onderdelen van de concept versies van de rapporten waarover de feitenonderzoeken plaatsvinden en de bestuurlijke reacties van de Colleges van Burgemeester en Wethouders wordt gevraagd. Dit heeft in de praktijk bij de feitenonderzoeken wel eens geleid tot opmerkingen die meer als bestuurlijke reacties moesten worden beschouwd.

Is het budget voldoende om aan de gestelde ambitie te voldoen?

Het budget van de rekenkamercommissie is vanaf de start in 2006 vastgesteld op € 30.000 per jaar en sindsdien ongewijzigd gebleven. Dat geldt overigens ook voor de vergadervergoedingen en de vergoedingen per onderzoeksuur. In feite zouden die vergoedingen per jaar (alsnog achteraf) geïndexeerd moeten worden. Het jaarlijks budget biedt daarvoor de desbetreffende ruimte: in geen van de jaren is het budget volledig besteed.

Bij het bepalen van onderwerpen van onderzoek wordt overigens ook rekening gehouden met het beschikbare budget.

Voldoet de huidige vergoedingssystematiek?

De gemeenteraden hebben opgelegd dat wordt verwacht dat de commissieleden zelf onderzoek doen.

De RKC heeft in augustus 2006 een reglement van orde vastgesteld en ter informatie aan de gemeenteraden gezonden. In dat reglement zijn o.a. de tarieven voor de onderzoeksuren bepaald. Er staat dat op die uurtarieven jaarlijks de gebruikelijke ambtelijke indexatie wordt toegepast. Dat is in de praktijk (nog) niet gerealiseerd. De systematiek met een tarief per onderzoeksuur werkt op zich prima, maar een meer zuivere vorm is een (vaste) vergoeding die is afgeleid van de vergoeding aan raadsleden.

Onderwerpselectie

Op welke wijze selecteert de rekenkamercommissie haar onderwerpen?

In de Verordening Rekenkamercommissie Schagen/Zijpe staan de criteria voor de selectie van de onderzoeksonderwerpen. De RKC bepaalt op grond van zowel externe ontwikkelingen, regionale & lokale omstandigheden en een inventarisatie bij de commissieleden een aantal onderwerpen. Die items worden vervolgens opgenomen op de zogenaamde dynamische groslijst. Op grond van een aantal weegfactoren bepaalt de RKC welk onderzoek wordt uitgevoerd. Aandachtspunt daarbij is ook de spreiding en variatie van de onderwerpen.

De dynamische groslijst is onderdeel van het jaarplan dat jaarlijks aan de gemeenteraden ter informatie wordt aangeboden. In de desbetreffende raadscommissies geeft de RKC vervolgens een toelichting op dat jaarplan en dus ook op de lijst met onderzoeksonderwerpen.

De RKC is in 2006 gestart. Het eerste onderzoek is ingesteld naar de programmabegrotingen 2006 van beide gemeenten. Dat was enerzijds een wens van de gemeenteraden en anderzijds een goede manier voor de RKC om zich in te werken in de plaatselijke situatie en te onderzoeken op welke wijze dat belangrijke beleidsdocument was ingericht.

Inkopen en aanbesteden is zowel in de gemeente Zijpe als door de gemeenteraad van Schagen als gewenst onderzoeksonderwerp voorgesteld.

Het onderzoek naar de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) is een eigen keuze van de RKC geweest. Dat geldt ook voor het bijna afgeronde onderzoek naar de Verbonden Partijen.

In de bestuursperiode 2006 – 2010 heeft de RKC voor beide gemeenten totaal zeven onderzoeken gedaan. Dat is aanmerkelijk meer dan in de verordening is vermeld; daarin staat in artikel 3.3. lid 3 dat de RKC minimaal één onderzoek per jaar verricht.

Wat vindt men van de gekozen onderwerpen?

Gelet op de reacties bij de presentaties aan de gemeenteraden en de toelichtingen aan de desbetreffende raadscommissies van de verschenen onderzoeksrapporten, is het beeld bij de RKC dat de uitgevoerde onderzoeken goed worden gewaardeerd. De commissie heeft haar bedoelde positie weten te verwerven.

Communicatie met de gemeenteraden

Hoe vaak en op welke wijze heeft de rekenkamercommissie contact met de Raad? Zijn deze contacten voldoende?

Conform de verordening heeft de RKC gemiddeld twee keer per jaar een overleg met de raadscommissies. Dat gesprek is meestal gekoppeld aan de presentatie van het jaarplan en jaarverslag en aan de toelichting van het op dat moment verschenen rapport. Daarnaast is de RKC vertegenwoordigd in de auditcommissies van beide gemeenten. Dat overleg, dat twee keer per jaar is gepland, is een paar keer gebruikt om actuele zaken even aan de orde te stellen.

De RKC heeft in deze evaluatieperiode geen behoefte gehad om intensiever overleg met beide gemeenteraden te hebben. De noodzaak daarvoor ontbreekt tot nu toe. Vanuit de gemeenteraden zijn er evenmin signalen ontvangen tot meer contact.

Overig

De Raad heeft inspraak in de te onderzoeken onderwerpen. Deze keuze kan via de website of langs andere gebruikelijke communicatiekanalen bekend worden gemaakt. Daarnaast verzoekt de RKC periodiek om het aanleveren van interessegebieden. De RKC hoopt dat de manier van communiceren in de toekomst wat meer tweezijdig wordt. Nu is (te) vaak het initiatief door de RKC genomen.

Onderdeel van diverse uitgevoerde onderzoeken zijn interviews geweest met o.a. raadsleden. Hoewel dit geen gereguleerd en geformaliseerd overleg is, is het wel gebruikt om naast het specifieke doel van het interview informeel van gedachten te wisselen over de activiteiten van de RKC.

Communicatie met ambtelijke organisatie en college

Hoe vaak heeft de rekenkamercommissie contact met de ambtelijke organisatie en het college? Zijn deze contacten voldoende?

Voor beide gemeenten is er gemiddeld één keer per jaar een gesprek met een lid van het college.

Bij de start van een onderzoek is er bij de desbetreffende gemeente een functioneel gesprek met de gemeentesecretaris of een door hem aan te wijzen contactpersoon in de ambtelijke organisatie. De bedoeling van dat overleg is om praktische werkafspraken te maken. Daarnaast heeft de voorzitter zijn er gedurende het jaar een of meerdere gesprekken gehad met de raadsgriffiers van beide gemeenten. Dat was afhankelijk van de behoefte en / of de omstandigheden die zich hebben voorgedaan. De RKC vindt dat deze frequentie voldoende is.

Er is alleen contact met de ambtelijke organisatie bij behoefte aan informatie c.q. noodzaak tot het inzien van dossiers ten behoeve van het dan lopende onderzoek.

De contacten met de ambtenaren zijn overigens van een andere orde dan die met de vertegenwoordigers van het gemeentebestuur: ambtenaren hebben geen democratische legitimatie.

Hoe verloopt de communicatie met de ambtelijke organisatie en het college?

De communicatie met zowel het college als met de ambtelijk organisatie is zakelijk en constructief.

De communicatie is goed en verloopt, na wat wederzijdse aanloop- en afstembehoefte, in een goede sfeer.

Hoe is het verloop en de sfeer van het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor?

De RKC vindt dat ze haar positie heeft gecreëerd. De sfeer tijdens de diverse, in de verordening verplichte (als onderdeel van de afronding van de onderzoeken), overleggen geeft geen aanleiding tot opmerkingen over verbeteringen e.d.

Hoe is de aanpak na de publicatie van het rapport (het vervolg)?

De RKC heeft als beleid een terughoudende opstelling. Na de aanbieding van het onderzoeksrapport aan de gemeenteraad is dat document vanaf dat moment openbaar. Het rapport wordt geplaatst op de website van de commissie en publicatie gebeurt ook als onderdelen van de agenda van de raads- en commissievergaderingen waarin het rapport aan de orde komt. Zo nodig wordt de openbaarmaking gevolgd door een perspublicatie die door de RKC wordt geïnitieerd.

Na besluitvorming door de gemeenteraad volgt de RKC hoe met de aanbevelingen wordt omgegaan.

Kwaliteit en impact van de onderzoeken

Wat vindt u van het resultaat van de afgeronde onderzoeken? (is het doel bereikt, zijn alle vragen beantwoord?)

De raad neemt op grond van het raadsvoorstel een besluit over onze conclusies en aanbevelingen. Dit hebben we weten te verankeren als procedure. De raad heeft nog niet in alle gevallen op een goede manier aandacht besteed aan de implementatie van de aanbevelingen. Uitvoering van de raadsbesluiten door de colleges is minder duidelijk en moeten we wellicht onderzoeken. Het is in ieder geval terdege een aandachtspunt. Beide gemeenteraden mogen kritischer zijn naar de opvolging van de aanbevelingen door het College; daarop wordt te weinig gelet.

De rapporten worden redelijk uitgebreid in raadscommissies besproken en komen nogal beperkt in de raad zelf aan de orde.

Er lijkt geen goed systeem van een termijnagenda te zijn waarop controle op de uitvoering van raadsbesluiten wordt bijgehouden.

Wat vindt u van de kwaliteit van de conclusies en aanbevelingen?

De kwaliteit van de conclusies en aanbevelingen is toegesneden op de omvang van en de situatie in de gemeenten Schagen en Zijpe. Die wordt als voldoende tot goed beoordeeld. De RKC-leden zijn tevreden over de resultaten van de onderzoeken waarbij zij betrokken zijn.

En hoe is de raad omgegaan met de conclusies en aanbevelingen? Heeft men er iets mee gedaan? Worden de aanbevelingen gevolgd? Hoe is naar uw mening de bespreking van de rapporten in de raad verlopen?

Vragen die de RKC zich heeft gesteld voorafgaand en gedurende het lopende onderzoek zijn alle van antwoord voorzien. De gevolgde lijn is transparant en de daaruit volgende conclusies en aanbevelingen logisch. Het resultaat van de conclusies en aanbevelingen wordt van voldoende van diepgang en breedte gevonden.

Naar aanleiding van de RKC-rapporten over de programmabegrotingen zijn bij beide gemeenten verbetertrajecten opgestart. Dat is een goede uitvoering van onze aanbevelingen.

De uitvoering van de aanbevelingen in het rapport over Inkoop en aanbesteden in Zijpe en over de vijf omvangrijkste aanbestedingen in Schagen is de RKC minder duidelijk. Dat geldt ook voor het rapport Schagen over de WWB. Beide gemeenteraden moeten waarschijnlijk meer sturen en controleren op de uitvoering van raadsbesluiten.

De toelichting op en de bespreking van de rapporten in de vergaderingen van de desbetreffende raadscommissies verloopt goed, we krijgen veel lof. We hebben als RKC status en gewicht.

Samenwerking

Wat vindt u van een mogelijke samenwerking met andere rekenkamercommissies?

Het lijkt een logische en goede weg om te groeien naar een regionale RKC. Wellicht kan daarmee worden begonnen met uitbreiding met de gemeente Harenkarspel.

Dat staat op zich los van eventuele besluiten over fusies of gemeentelijke herindelingen. De huidige combinatie tussen Schagen en Zijpe is immers ook ontstaan tijdens de zogenaamde SETA-periode, waarin Anna Paulowna ook participeerde. Die gemeente heeft wel een aparte RKC en werk(te) dus niet samen met Schagen en Zijpe.

Van de gemeente Harenkarspel zijn de drie externe leden van die RKC (die daarnaast bestaat uit twee raadsleden) ook de volledige rekenkamercommissie van de gemeente Nierdorp. Die gemeente gaat fuseren met drie andere gemeenten in het oostelijk deel van de Noordkop. Het is niet onlogisch te veronderstellen dat de drie externe leden van de RKC van Harenkarspel dan in de nieuwe situatie niet allen deel zullen (willen) uitmaken van de RKC van de fusiegemeente " Amstelmeer " .

Daarnaast komt de manier en methode van onderzoek met elkaar overeen en spelen de onderzoeksonderwerpen in alle gemeenten. Samenwerking is doelmatiger en de slag-en daadkracht wordt versterkt. Daarmee creëer je ook een (nog) meer onafhankelijk RKC.

Hoe kijkt u aan tegen samenwerking (afstemming) in een audit – comité?

In zowel Schagen als Zijpe is er afstemming in een auditcommissie, waarin de RKC is vertegenwoordigd. De agendapunten van die commissievergadering blijven beperkt tot jaarstukken, de managementletter van de accountant en het rapport van bevindingen over de controle van de jaarrekening.

Algemeen

Bent u tevreden over het functioneren van de rekenkamercommissie? Voldoet de rekenkamercommissie aan de verwachtingen?

De RKC heeft de indruk dat gemeenten Schagen en Zijpe tevreden zijn over het functioneren. Een meerderheid van de RKC pleit voor het doorgroeien naar regionale samenwerking.

De leden van de RKC vinden dat de commissie voldoet aan de verwachtingen. Zij zijn over het algemeen tevreden over het functioneren van onze RKC.

Door de samenstelling met uitsluitend externe leden en het zelf uitvoeren van onderzoek werkt de RKC geheel onafhankelijk.

Levert de rekenkamercommissie naar uw mening een bijdrage aan de versterking van de controlerende rol van de raad en de kwaliteit van het gemeentebestuur?

De rekenkamercommissie wil door middel van haar onderzoeken een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeenten Schagen en Zijpe, in het bijzonder doordat rekenkameronderzoek de controlerende rol van de gemeenteraad versterkt. Of dit voldoende is, kan alleen de Raad beantwoorden.

De inschatting van de RKC is dat die commissie die bijdrage levert.

Algemene opmerkingen

Gepleit wordt om met een deel van de huidige bezetting van de RKC continuïteit proberen te organiseren. Om scherpte op toezicht te houden dient het lidmaatschap van de RKC te worden beperkt tot maximaal zes jaar; die termijn is overigens inmiddels ook in de Gemeentewet opgenomen.

Het is op zich niet verkeerd dat de RKC zich nader beraadt of het een goede zaak is om de koers ietwat te verleggen en (een aantal) onderzoeken of delen daarvan uit te besteden aan professionele bureaus. De redenen hiervoor zijn de verdere professionalisering van het onderzoek, het vermijden van (financiële) belangen van de externe leden bij het zelf verrichten van onderzoek en de zakelijke verhoudingen die nu eenmaal beter in een opdrachtgever-opdrachtnemer constructie tot hun recht komen dan wanneer opdrachtgever en -nemer dezelfde persoon zijn.

Het kunnen realiseren van dit voornemen past binnen de verordening en het reglement van orde, maar is mede afhankelijk van het beschikbare budget. Bij een reductie van het aantal commissieleden ontstaat er extra budget voor eventueel inhuur van expertise.

Ondanks enkele kritische noten vindt de RKC Schagen/Zijpe dat zij aanmerkelijk efficiënt, effectiever en transparanter werkt dan diverse andere rekenkamercommissies. Dit oordeel is gebaseerd op diverse contacten die er zijn geweest en op de manier waarop die andere commissies invulling geven aan hun doelstellingen en positie.

Dit laat onverlet dat de instelling en de inzet van de leden goed is, maar het kan beter.

5. Verzoek van de gemeenteraden

Dit hoofdstuk gaat over het verzoek van de voorzitters en griffiers van beide gemeenteraden om advies uit te brengen over de samenstelling, de omvang en een systematiek van beoordeling van de leden van de gezamenlijke rekenkamercommissie.

Vooraf

Een rekenkamercommissie doet onderzoek naar het doeltreffend, doelmatig en rechtmatig van het gemeentelijk beleid en uitvoering. Vanuit deze doelstelling kan naar het functioneren van de rekenkamercommissie zelf een zelfde lijn worden getrokken. Naar de mening van de rekenkamercommissie moet zij zelf ook doeltreffend, doelmatig en rechtmatig functioneren.

Voor wat betreft de doeltreffendheid kan als meting een prestatie indicator worden gehanteerd: in welke mate zijn de conclusies en aanbevelingen van de onderzoeken door de raden overgenomen. Over alle tot nu toe uitgebrachte rapporten zijn de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie door de gemeenteraden overgenomen.

Voor wat betreft de doelmatigheid van de rekenkamercommissie kan als prestatie indicator worden geformuleerd: wordt met zo weinig mogelijk middelen de taak/opdracht van de raden (kortom het raadsbesluit) uitgevoerd. Explicieeter geformuleerd: wordt met het beschikbare budget (ca € 30.000) minimaal een onderzoek per jaar uitgevoerd. De rekenkamercommissie Schagen - Zijpe heeft in de periode 2006 t/m 2009 zeven onderzoeken voor de beide gemeenten uitgevoerd: het budget is in die periode niet overschreden.

Voor de rechtmatigheid geldt als prestatie indicator: wordt conform de wet en de vastgestelde regelingen (verordening, gedragscode enz.) gewerkt. De rekenkamercommissie vindt naar beste weten dat steeds binnen die kaders is gewerkt.

De bovenstaande eigen beoordeling van het functioneren betekent echter niet dat niet gewerkt kan worden aan verbetering van het functioneren. Onderstaand wordt het gevraagd advies van de beide raden weergegeven.

Samenstelling en omvang

De rekenkamercommissie Schagen-Zijpe bestaat uit vijf externe leden. Van de huidige leden had een lid een benoeming tot 1 januari 2010; de andere vier leden zijn per 15 maart 2006 voor vier jaar benoemd, dus tot 15 maart 2010.

De raden hebben als opdracht aan de rekenkamercommissie meegeven om zoveel mogelijk zelf onderzoek te verrichten en ook om het secretarisschap zelf te vervullen. In de afgelopen bestuursperiode heeft de rekenkamercommissie zich aan deze opdracht gehouden.

In rekenkamerland komen verschillende samenstellingen van rekenkamercommissie voor. Er zijn commissies die volledig uit externe leden bestaan, maar ook gemengde commissies met externe leden en raadsleden komen voor (o.a. Niedorp).

Daarnaast zijn er verschillen in omvang: er zijn rekenkamercommissies met vijf leden, maar ook met drie leden (gemeenten Anna Paulowna, Bergen, Heerhugowaard). De voor- en nadelen in de context van de gemeenten Schagen en Zijpe worden hieronder weergegeven.

Vijf leden

- Voor - bij vijf leden kan de samenstelling van deskundigheid en vaardigheden meer gespreid zijn.
- er is meer capaciteit om onderzoek te doen.
- Tegen - besluitvorming in de vergadering kan minder doelmatig verlopen.
- hogere kosten ad ca. € 3.000 door de vergaderingvergoeding.

Drie leden

- Voor - meer doelmatige besluitvorming.
- lagere kosten.
- er is meer budget beschikbaar om desgewenst specialistische kennis in te huren.
- een voordeel vanwege richting bestuurlijke ontwikkeling in de Noordkop?
- Tegen - er is minder spreiding van deskundigheid.

Daarnaast is er een verschil in de werkzaamheden van de rekenkamercommissies. Van de rekenkamercommissie Schagen-Zijpe wordt nadrukkelijk verwacht dat de leden zelf onderzoek doen. Er zijn ook rekenkamercommissies waarbij het accent van de taken ligt op het formuleren van de onderzoeksopzet en op het selecteren van een (externe) instantie die het onderzoek uitvoert.

Terugkijkend is het een voordeel geweest dat de huidige rekenkamercommissie bestond uit generalisten, leden met een brede ervaring op gemeentelijk terrein en ervaring in het doen van onderzoek. De analysefase - de onderzoeksopzet - blijkt daarbij het meest belangrijk. Kennis van een specifieke gemeentelijk terrein kan eerder belemmerd werken dan een voordeel zijn.

Samenvattend

Het advies van de rekenkamercommissie, gezien de omstandigheden in de gemeenten Schagen en Zijpe, is om te kiezen voor een samenstelling van van de rekenkamercommissie met drie externe leden. Deze drie leden moeten dan beschikken over brede kennis van gemeenten en onderzoeksvaardigheden hebben.

Rekenkamerwerk, alert toezicht en continuïteit

Rekenkamerwerk kan worden beschouwd als een vorm van toezicht vergelijkbaar met het toezicht bij bedrijven, banken, corporaties en allerlei stichtingen. Door recente ontwikkelingen in de samenleving staat de manier van het uitoefenen van het toezicht ter discussie.

Belangrijk bij toezicht is dat de toezichthouders alert en kritisch blijven. Door te lang in de toezichtrol te verkeren en bij het ontbreken van periodieke evaluaties en beoordelingen, bestaat er grote kans dat toezicht gaat disfunctioneren.

In dit verband is het van belang dat de periode van het lidmaatschap van een rekenkamercommissie niet te lang lid is. In de Gemeentewet staat inmiddels in artikel 81c lid 1 dat de leden van de rekenkamer voor zes jaar worden benoemd. Lid 4 van dat artikel stelt dat een lid kan worden herbenoemd. Daarnaast is het van belang dat continuïteit wordt gewaarborgd. Om hieraan invulling te geven is een gespreid rooster van aftreden een goede

oplossing. Voor de volgende bestuursperiode kan een rooster van aftreden in overleg met de leden van de rekenkamercommissie gemaakt worden.

De realiteit eind februari 2010 is dat van de huidige rekenkamercommissie alleen de voorzitter en secretaris in aanmerking willen komen voor herbenoeming.

Er dient bij de samenstelling van een rekenkamercommissie bestaande uit drie leden dus in één vacature te worden voorzien. Een optie voor een rooster van aftreden is dan (bij herbenoeming van de voorzitter en de secretaris van de huidige commissie):

- na twee jaar treedt de voorzitter af;
- na vier jaar treedt de secretaris terug.

Bij dit schema is er dan:

- een lid dat in 2010 wordt benoemd gedurende de hele periode van zes jaar aanwezig;
- in de bestuursperiode 2014-2018 een rekenkamercommissie met een nieuwe bezetting, waarvan de leden zijn ingewerkt. Wellicht moet de genoemde termijn voor aftreden strikt gelden voor de leden van rekenkamercommissie, maar op verzoek van de gemeente kan door onvoorziene omstandigheden (leden vertrekken zelf eerder) langer worden aangebleven.

Overigens is het verstandig om de ontwikkelingen voortkomend uit het door Berenschot uitgevoerde bestuurskrachtonderzoek hierbij te betrekken. Op blz. 67 van het rapport staat: " Wij bevelen de provincie Noord-Holland aan daarom in te zetten op een herindeling van Harenkarspel, Schagen en Zijpe per 1 januari 2013. "

Beoordeling individuele leden van de rekenkamercommissie

In de verordening staat in artikel 2.3, lid 2 " De leden van de rekenkamercommissie kunnen door de raad worden ontslagen wanneer zij door ziekte, gebreken of ongeschiktheid niet in staat zijn hun functie naar behoren te vervullen". Dit is de enige formulering over het beoordelen van het functioneren van leden van de rekenkamercommissie. Een verdere uitwerking ontbreekt. Het functioneren van de individuele leden van de rekenkamercommissie is voor de raad niet zichtbaar. Immers de vergaderingen zijn besloten en vertrouwelijk. De voorzitter stuurt wel de ondersteunende medewerkers aan (aldus de verordening artikel 2.2, lid 3) maar de voorzitter heeft geen taak en bevoegdheid gekregen om leden te beoordelen. Het is verstandig om deze omissie te repareren en daarbij tevens de beoordeling van het functioneren van voorzitter te regelen.

Advies

Voeg aan de verordening bij artikel 2.2. een lid 4 toe met de volgende tekst:

- De voorzitters en de griffiers van de gemeenteraden van Schagen en Zijpe beoordelen elk jaar het functioneren van de voorzitter van de rekenkamercommissie.
- De voorzitter van de rekenkamercommissie beoordeelt elk jaar het functioneren van leden van de rekenkamercommissie en rapporteert het resultaat vertrouwelijk aan de voorzitters en griffiers van de gemeenteraden.

6. Samenvatting

In dit hoofdstuk staat een opsomming van de belangrijkste onderdelen / adviezen die uit deze evaluatie voortvloeien:

Conclusies:

1. De competenties zijn voldoende aanwezig , maar niet altijd in voldoende mate beschikbaar geweest.
2. In het reglement van orde staat dat de tarieven voor de vergoedingen jaarlijks worden geïndexeerd. Dat is in de praktijk (nog) niet gerealiseerd.
3. Er lijkt geen goed systeem van een termijnagenda te zijn waarop controle van de uitvoering van raadsbesluiten wordt bijgehouden: dit geldt in ieder geval voor de raadsbesluiten over de aanbevelingen van de rekenkamercommissie.
4. De leden van de RKC zijn tevreden over de resultaten van de onderzoeken waarbij zij betrokken zijn geweest.
5. De communicatie met raad, college en ambtelijke organisatie verloopt goed.
6. Het lijkt een logische en goede weg om te groeien naar een regionale RKC.

Aanbevelingen:

1. Probeer met een deel van de huidige bezetting van de RKC continuïteit te organiseren
2. Kies voor een samenstelling van een RKC met drie externe leden die verschillende achtergronden hebben die elkaar aanvullen.
3. Onderzoek als raad de mogelijkheden van samenwerking met andere rekenkamercommissies.
4. Zie als raad toe op de uitvoering van de overgenomen aanbevelingen door het college en vraag het college om verantwoordingsinformatie.
5. Voeg aan artikel 2.2. een lid 4 toe met de volgende tekst:
 - a. De voorzitters en de griffiers van de gemeenteraden van Schagen en Zijpe beoordelen elk jaar het functioneren van de voorzitter van de rekenkamercommissie;
 - b. De voorzitter van de rekenkamercommissie beoordeelt elk jaar het functioneren van de leden van de rekenkamercommissie en rapporteert het resultaat vertrouwelijk aan de voorzitters en griffiers van de gemeenteraden.

Bijlage 1

Bij beantwoording datum en kenmerk van deze brief vermelden. Pagina 1 van 1

Raad

Datum 02 februari 2010
Ons kenmerk 2010
Inlichtingen bij dhr. N.S. Voogd (0224)210506
Onderwerp Evaluatie functioneren Rekenkamercommissie
Bijlagen
i.a.a. burgemeester en griffier van gem. Zijpe

Rekenkamercommissie Schagen-Zijpe

De heer G.J. Braas, voorzitter

Bierkade 8

1621 BE HOORN

--

Geachte heer Braas,

Op uw verzoek heeft er gistermiddag een gesprek plaatsgevonden tussen de voorzitters van de gemeenteraad van Zijpe en Schagen, de griffier van Schagen, de heer Van Weelden en u over de wijze waarop de evaluatie van het functioneren van de Rekenkamercommissie Schagen-Zijpe zal kunnen geschieden. Dit met het oog het aflopen van de benoemingstermijn van de huidige leden van de Rekenkamercommissie (per 16 maart 2010).

De commissie schrijft op dit moment aan een evaluatie van de voor de gemeenteraden verrichte werkzaamheden. Wij hebben daarbij vastgesteld dat er geen regels zijn gesteld over de beoordeling van het functioneren van de individuele leden van de Rekenkamercommissie. Voor een zorgvuldig besluit over een herbenoeming door de gemeenteraden is het noodzakelijk dat de Rekenkamercommissie daarover ook de nodige informatie ter voorbereiding aanreikt.

Wij verzoeken u bij de evaluatie ons ook een oordeel te doen toekomen over het individueel functioneren, de deskundigheid en de vaardigheden van de leden. Met het oog op privacy-bescherming verzoeken wij deze rapportage rechtstreeks te richten aan de raadsvoorzitters en griffiers.

Aanvullend vragen wij u in uw evaluatie tevens uw mening/advies over aanvulling van de Verordening op de Rekenkamercommissie wat betreft samenstelling (rooster van aftreden, spreiding van kennis), omvang van een Rekenkamer en regels voor de beoordeling van het functioneren van alle leden.

Hoogachtend,

Mede namens de voorzitter van de raad van de gemeente Zijpe,

Namens de raad van de gemeente Schagen,

De griffier,

De voorzitter,

(N.S. Voogd)

(G. Westerink)